

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni F. Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Plassa del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bros.s.a.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Sa Santedat el Papa Pio X

Dijous arribà sa nova tristíssima de que el Papa a la una de sa dematinada era mort d'una pulmonia. Es seu nom de Fonts era Jusep, nat a Riese, prop de Venecia, dia 2 de juny de 1835; ordenat de prevere l'any 1858, Bisbe de Mantua l'any 1884, Cardenal i Patriarca-Arquebisbe de Venecia l'any 1893, i Papa dia 4 d'agost de 1903, ha retgida l'Esglesia Universal onze anys i quinze dies, santíssimament, gloriósissimament, considerat de tot-hom com un Sant. Noltros el consideram ben an el cel. Això no obstant ens pertoca còme bons fills comanar-lo a Deu. ¡Que el Bon Jesús l'haja trobat en estament de gracia! i si encara estiugués entretengut an el purgatori, ¡que el trega i l'admeta a l'etern descans de la santa gloria! ¡Allà el vegem tots. Amèn.

Recapte

Parlem una mica de sa guerra.

Com son tants i tants que casi no parlen d'altra cosa, sobre tot es desenfeinats i es perfandos, que son més que mosques, qualque cosa n'haurem de dir d'aquesta bona de guerra que s'ès moguda entre casi totes ses nacions civilisades.

1.

Enhorabona an es Caporals de sa Política spanyola.

Lo primer de tot mos hem de donar s'enhonorabona ets espanyols de que es caporals de sa nostra política governamental, es politics que manetgen sa cosa pública, hagen tengut es bon seny i es patriotisme de no embarriolar-mos ni amb sa Triple Aliansa (Alemania, Austria-Italia) ni amb sa Triple Intel·ligencia (Inglaterra-França-Russia). Amb qualsevol d'aqueis dos boldrons de nacions que mos fòssem embarriolats, Deu sab com mos trobariem ja a l'hora d'ara, sobre tot noltros de sa «Roqueta». No hu sabem si ja seriem d'una altra nació.

Deu emperò ha demostrat estimar-mos molt, ben molt, donant seny an es nostros governants, que tantes devegades marmulam, tractant-los de que no serveixen per res; i amb això de no comprometre-se ni amb la Triple Intel·ligencia ni amb la Triple Aliansa sí que han demostrat servir, sí que han demostrat tenir sentit comú, suc de cer-

vell i patriotisme. S'ès vist ben clar que cap des qui governaren desde sa perduda de Cuba i Filipines: ni En Sagasta ni En Moret ni En Montero-Rios ni En Maura ni En Canalejas ni En Romanones ni En Dato varen comprometre l'Espanya amb cap de ses grans nacions europees per fer de Peres-Mateus dins Europa es dia que hi esclatàs cap guerra com sa que hi acaba d'esclatar. Tots aqueis caporals de sa nostra política governamental s'hi miraren molt a no fer res que mos pogués comprometre, com e-hi han resultat compromeses altres nacions, que avui pagarien molt porer estar dins sa nostra pell.

Que consti es nostro elogi més coral i es nostro agraïment més sincer a tots aquells Caporals de sa nostra política governamental de quinze anys ensà per lo bé que han sabuda aguantar la mestra dins sa política internacional. Sensa es seu bon seny i es seu patriotisme, avui Espanya se trobaria embolicada de mala manera dins aqueixa guerra europea, que no sabem com ni quant acabarà.

Noltros, Deu no mos ho tenga en retret ni en vanagloria, no hu arribarem a creure mai lo que deien tants i tants que Espanya estava compromesa a fer costat a França es dia que aquesta s'embotonàs amb cap altra nació. Tots es pessimistes creien que hi havia tal compromís contret; i uns n'estaven contents i ets altres fellons, i fins n'hi havia que proclamaven, com unic remei per salvar l'Espanya, sa necessitat d'aliar-mos amb Alemania. No som sospitosos noltros de dur-la gens gens d'ets alemanys; amb tot i això, mai vérem clara sa conveniencia per Espanya de tal aliança, donades ses circumstancies a on mos trobam.

I naturalment un ara se'n esglaià sols de pensar lo que mos hauria succeït ja a hores d'ara, sobretot an es mallorquins si aqueixa guerra mos aplega aliats amb Alemania. Es segur que ja mos poriem dar sa mà amb Malta i Gibraltar. Sí que hu seria estat porcada i mitja!

La verdadera ès que ses questions de política internacional son envitricolladíssimes, i qui s'hi creu tocar amb un dit al cel, molta vegada no toca pilota.

2.

¿I qui l'ha moguda?

Això ès lo primer que ocorre demanar. Perque si sentiú es francesos, vos diràn que ès Alemania; i lo mateix vos diràn es russos i ets inglesos. I si sentiú ets alemanys, vos diràn que son es russos, francesos i inglesos. I ara janau a aclarir qui ès estat.

Alemania diu que acudí a Russia per que fes comprendre a Servia que donàs satisfacció suficient a ses demandes justes d'Austria, ofesa de Servia per sa part que aquesta resultava haver tenguda en s'assassinat de s'Hereu de la Corona d'Austria; i que Russia, en lloc de fer res d'això, se posà a tragar tropes i mes tropes a sa frontera alemanya; i que Alemania se considerà provocada amb tot això i declarà sa guerra a Russia, i que també la declarà a França perque França feia lo mateix que Russia: tragar tropes a sa frontera alemanya.

Si fos així, Russia tendria sa culpa de tot. S'història hu aclarirà lo que ès estat.

Lo que no acaba d'estar justificat ès

que s'hi sia aficada Inglaterra. ¿Quin motiu ha donat Inglaterra per declarar la guerra a Alemania? Creim que no ha donat es primer, es principal. S'Inglès feu avinent a Alemania que no s'atansàs a tocar s'escuadra francesa ni a rompre sa neutralitat de Bèlgica, invadint-la. ¿Quin possible era que Alemania acceptàs sa primera imposició? Demanar això s'Inglès, era dir:—Vuy guerra. En quant a sa segona imposició, s'Inglès tenia raó: Alemania no havia d'invadir Bèlgica perque era una injusticia massa grossa embarriolar aqueixa pobre nació, que no n'era res de ses inxes que's duen ets alemanys amb sos francesos i amb sos inglesos.

Però bé bastava just que Alemania invadís Bèlgica perque s'Inglès li declaràs la guerra? Amb lo pràctics que son ets inglesos i amb so sistema de fer guerra que sempre han tengut, de deixarse anar de quixotismes i de idealismes i anar tot dret a lo que les convé materialment, no semblava motiu suficient es fet d'ets alemanys invadir Bèlgica per s'Inglès haver-los de declarar sa guerra. Noltros creim que no fonc aqueix es motiu vertader de declarar-los-ho, sino s'antipatia que reina fa estona entre inglesos i alemanys perque aquells veuen que aqueis de cada dia se fan grossos, no sols per terra, sino per mar; i que s'hi fan en tots es rams de s'activitat humana, en sa ciencia, en so comerç, en s'industria, i que invadeixen fins i tot Inglaterra amb ses seues manufactures, i que en sa marina de guerra son es qui s'acosten més en forsa a s'Inglès. Tot això ha creat entre ses dues poderosíssimes nacions un estat d'ànima tan violent, que més prest o mes tart havia d'esclatar aquell bony ferestíssim que feia tants d'anys que s'anava congriant.

Això es estat es motiu vertader, an es nostro entèndre, de que s'Inglès ha declarada sa guerra a Alemania.

3.

Lo de Bèlgica

Aquí lo dolorós, lo terrible es el cas de Bèlgica, que l'hagen embarriolada amb aquesta formidable guerra. Vertaderament sa seua posició topogràfica es importantíssima en tots conceptes i sobre tot desde es punt de vista estratègic. I se veu per s'Història, que mos conta sa partida de guerres que hi ha hagudes allà i que ses altres nacions son anades a fer-hi.

Resolts a tot ets alemanys, trobant-se sa seua frontera francesa tan formidablement fortificada, i veient que, per invadir França, es camí més curt i més pla era travessar Bèlgica, així hu han fet, tancant ets uis a totes ses males conseqüencies que los porien venir d'aqueixa banda.

Noltros som entusiastes de Bèlgica perque efectivament es un poble admirable per molts de conceptes, i mos sab un greu de l'ànima que ells, es belgues, que no n'eren res de tot aquest endiumenjat d'alemanys, francesos russos i inglesos, n'hajen d'esser ses víctimes, se'n hagen de dur casi totes ses tornes. Com arribà sa primera nova de que Alemania havia demanat pass a Bèlgica per entrar dins França, oferint-se a pagar tots es perjús i a tornar totes ses posicions que ocupàs per ses necessitats de sa campanya s'exercit alemany,—noltros diguérem: Si fòssem des belgues, diriem an ets alemanys: Noltros som neutrals; no te-

nim res que veure en ses inxes que vos duis amb sos francesos ni en volem sebre res. Estau encarat a passar? surta des llevant surta des ponent voleu passar per tirarvos dins França? Que consti que noltros no vos donam pass, que sou voltros que el preniú, i i que essent voltros tan molts i noltros tan pocs, per forsa mos heu de capdellar i engrunar. Per lo meteix, protestam de sa manera mes enèrgica davant totes ses nacions de que violeu de tal manera sa nostra neutralitat, i que consti que, si vos deixam es pass franc, es cedint davant sa vostra immensa superioritat numèrica, que tanmateix no som capaces de resistir ni capturar.

I mos seriem tancats, si fòssem estats des belgues, dins ses fortalises i castells, i hauriem dit:—Ase encarat, deixau-lo passar! I les hauriem deixats passar an ets alemanys.

Ja está clar que es una cosa heroica sublim, estupenda, lo que han fet es belgues: pero ¡quin resultat pràctic tendrà finis finis tal heroicitat, tal sublimitat? Ses heroicitats ja van bé; pero just s'han de fer quant ès s'hora, quant no hi ha altre remei que fer-les, per sortir dedins es fanc. Si's fan fora de lloc, son sa ruina des qui les fa.

Perque mirem sa cosa d'aprop. ¿Què hauria succeït si es belgues fan lo que noltros deim que hauriem fet an es seu lloc? Que França i Inglaterra hu haurien pres un poc tort; pero ja los seria espasat amb el temps, i no los hauria llegut gaire anar-los a ponyir es vespre. En camvi està a la vista lo que succeirà ara: que ets alemanys están fets uns dimonis contra ells per lo que els han cap-turats i enrocats, i per forsa los han de tenir per conrraris i hi ha que confessar que son uns mals contraris ets alemanys.—I ¿què ha de succeïr ara amb lo de Liège? Mos sembla que la tendrà mala d'amollar ets alemanys an aquella magnífica ciutat, tan avinent de sa seua frontera! ¿Basta es poder de Bèlgica per fer-los-ho amollar, tant com ha costat an ets alemanys de prendre? Es desvarietjar creure que Bèlgica tota sola puga treure Liège de ses arpes d'Alemania. ¿Arribaràn França i Inglaterra a prendre-la a Alemania per tornar-la a Bèlgica? E-hu veim malet de fer. Es temps e-hu dirà.

4.

Estam a les fosques sobre es fets de sa guerra

Per veure que hi estam basta considerar que es conductes per on mos venen ses noticies, tots son interessats. Ses noticies que mos arriben de sa guerra, o son de França o d'Inglaterra o de Bèlgica i qualcuna, no gaire, d'Alemania, que les mos envien, i naturalment només envien ses que les convenen i callen ses que no les convenen. I ses noticies que arriben d'Alemania, que son ben poques per lo enfora que ès aquella nació, totes, naturalment son favorables a Alemania i ses desfavorables se callen. Si venguessen periòdics d'Alemania, ja poriem veure més sa cosa com va, comparant noticies amb noticies; pero com no'n venen de periòdics d'Alemania, ès lo que vos hem dit, estam ben a les fosques de lo que se passa an es teatre de sa guerra. Per això s'ès mester posar en corantena ses noticies que venen de sa guerra, sobre tot si son de coses grosses. Lo que hi ha que mirar sem-

pre d'on surt sa notícia: si favoreix sa nació d'on vé, pertoca rebaixar lo manco la mitat o dos tersos o quatre quintes, si no voleu que vos donin gat per llebre o figures per lleternes.

5

Cosotes que se diuen contra Alemanya

Per ses Agències telegràfiques de París i Londres, no hi ha atrocitat, crim ni malesa que no atribuesquen an ets alemanys. An es dir de tals Agències, Alemanya no és més que una nació de seuvatges, bandejats i assassins; i elles mos fan a sebre ses coses més estupendes i absurdes que's passen a Alemanya: un cop, que està a punt d'esclatar-hi una revolució contra l'Emperador i s'exèrcit: un altre cop, que el *Kronprinz* (Príncep o Hereu de la Corona) és estat víctima d'un atentat i que estava a punt de badaiar; un altre cop que es meteix *Kronprinz* anava a destronar son pare per amor des fracàs de Liège.

An es dir de ses Agències telegràfiques de París i Londres, des que comensà sa guerra, ets alemanys sempre perden, sempre acaben per fògiri. A París i Londres saben perfectament es ferits i es morts que tenen ets alemanys a cada combat i a cada topada amb sos francesos, belgues i russos. Des ferits i morts francesos, belgues i russos si que'n saben poca cosa aquelles Agències telegràfiques; així és que no'n diuen res. I un que vaja de bona fe, se creurà que per qualque miracle de Deu, son ses bales franceses, belgues, ingleses i russes ses que feren, pero no ses alemanyes; i per aquestes cincc entes, francesos, belgues, inglesos ni russos no'n tenen de ferits ni de morts. Pero llavò escapa qualque telegrama que diu que a Pau, devora Lourdes, e-hi son arribats trens amb **deu mil ferits**, francesos, com se suposa; i un altre dia mos torna dir qualque telegrama, que a Bayona hi son arribats **quinze mil ferits**, també francesos.—I ¿què en direm de lo de Liège? Ses Agències de París i de Londres no feien més que enviar telemes que ets alemanys a Liège se'n diuen una derrota darrera s'altra, i que s'havienn haguts de retirar, que havien haguts de fogir; pero es dimonis d'alemanys a forsa de perdre i de retirar-se i de fogir, la forsa de caure morts, ferits o presoners, han acabat per entrar a Liège; i allà los tenim, i Deu sab fins quant los hi tendrem. Mos sembla que hu seràn malets de fer buidar. E-hi ha que confessar que és tot un sistema de conquistar grans ciutatss com Liège, conquistar-les perdent batalles, reculant, fogint, caiguent morts, ferits o presoners. ¡El dimoni son aqueis alemanys per treure enginys de conquesta! Mai mos ho hauriem pensat que arribassen a inventar aqueix! ¡Qui en sàpiga cap d'enginy consemblant per conquistar ciutats, que alsí es dit!

De tot això resulta que ses Agències telegràfiques de París i Londres, de les quals se proveeixen en sa immensa majoria es periòdics espanyols, mos enganen com uns xinos en tot lo que mos diuen de sa guerra, especialment, respecte de sa campanya de Bèlgica i de França, perque sempre mos diuen que francesos i belgues guanyen de molt an ets alemanys, que los fan la mar de morts i de ferits, que les fan recular, que los fan fogir. Si fos ver lo que mos conten aqueixes Agències, a l'hora d'ara es belgues ja serien a Aachen, a Colonia, a Hannover, i es francesos ja tornarien tenir Alsàcia i Lorena i ja serien lo manco a Frankfurt. ¿Succееix res d'això? ¿Quina població important han presa es francesos an ets alemanys? ¿No varen haver de buidar de Mulhausen an es pocs dies d'esser-hi entrats? En camvi ets alemanys tenen Liège, que val deu vegades més que Malhausen, i negú hu ha provat de fer-los buidar.

6.

¿Ets alemanys inimics de sa Relligió?

Una de ses coses més estupendes que hem sentides contra ets alemanys, és que son ets inimics més grossos contra sa Relligió, i per això el dimoni que los se'n duga! Es saladíssim això tractant-se d'una guerra entre Alemanya i França. ¿Alemanya inimiga de sa Relligió? Pero ¿no saben es qui això diuen, que a Alemanya hi ha devers vint i quatre milions de catòlics? ¿No saben que a Alemanya a totes ses ciutats que hi ha tropes, hi ha una esglesia feta aposta p'es soldats catòlics, amb un servici diví complet, que s'Estat sostén p'es soldats catòlics? Es mentida que s'Estat alemany sia inimic de sa Relligió ni que fassa guerra an es Catolicisme. ¿Tal volta dins s'exèrcit alemany no hi ha es clero *castrense*, es *Capellans de Regiment*: catòlics, p'es soldats catòlics; protestants p'es soldats protestants?—I ¿dins s'exèrcit francès ¿quins *Capellans de Regiment*, quin *Clero castrense* hi ha? Bo està s'Estat Francès per admetre tal *Clero*, tals *Capellans*! ¡fa estona ferm que los llevaren, com si fossen peste cernuda!—S'Estat alemany ¿inimic de sa Relligió? ¡Quina mentidassa! D'Estat inimic de sa Relligió no n'hi ha cap dins Europa més que França i Portugal. Precisament perque es Governants francesos son tan inimics mortals de sa Relligió, sa Masoneria ha fet a sebre a tots es seus sogueus i merda-caners que han d'anar ajuda a França amb aquesta guerra i contra Alemanya, perque Alemanya representa lo contrari de sa Masoneria. I prou que se noten ets efectes d'aqueixes ordes de sa Masoneria an es seus missatges. Notau-ho: tots es qui estan tocats del bolet, tots es d'idees que diuen *avensades*, veiam si n'aglapireu cap que no vaja ajuda a França i contrari a Alemanya; i, per fer mal an aquesta, fins van a retreure si Alemanya es heretge, allà on ells, es masons i tots es qui segueixen es masons, son molt pitjors que no ets heretges protestants, que al manco creuen en Deu i en Jesucrist, mentres que es masons i es que segueixen es masons, son uns renegats, uns ateus, uns inimics rabiosos de tot quant fassa gens d'olor de Deu ni de Relligió. A la vista està com tracten sa Relligió allà on ells, comanden, a França, a Portugal. ¿Quina nació protestant persegueix l'Esglesia Catòlica ni es catòlics com los persegueix s'Estat Francès i Portugal? I llavò França va amb Rússia, que també és més inimiga de l'Esglesia Catòlica que tots es protestants plegats.

Sembla mentida que sa Masoneria apelli a tals armes per anar contra Alemanya.

Demuestra es caràcter d'Alemanya i des seu Emperador envers de ses coses relligioses aqueixa proclama d'En Guillem II que donà a tot es seu Imperi quant esclatà sa guerra i que es mateixos periòdics de París publicaren, no sabem amb quines intencions. Deia així:

«Me veig obligat a desenvainar sa espasa per rebrotar un atac completament injustificat, i a fer la guerra amb tota sa forsa de que disposa Alemanya en defensa de s'Imperi i de sa nostra existencia nacional.

«Havent après desde sa meua jovintut a posar sa meua confiansa en Deu, crec necessari an aqueis dies solemnes acalar-me davant Deu i implorar sa seua gracia. Crit tothom d'Alemanya per que s'unescuen a mi amb una oració comú, i observant es dia 5 d'agost còme dia extraordinari d'oracions generals, s'aplegui tothom dins ses esglesies de l'Imperi per invocar Deu a fi de que sia amb noltros i beneesca ses nostres armes».

¿Trobau que hu és això una proclama de cap inimic de sa Relligió? ¿Di-

reu tal volta que és propia d'un farsant? Noltros creim que és d'un homo sincer: il·lusionat, equivocat, enlluernat, tot lo que volgueu, pero no cap hipòcrita ni cap farsant.

7.

Per acabar:

Ja ho diguérem dissapte passat, és un mal horribilíssim aqueixa guerra; si no acaba prest, serà sa ruína de totes ses nacions que hi están embolicades. Es un mal immens que no's pot pensar ni dir de gros que és. Es un assot de Deu, un càstic de Deu. Deu arriba a acabar sa paciència davant tantes de dolentíes com fan ets homos; i, per fer-los tatar qualque mica es rigor de sa seua Justicia, permet aqueixes guerres desirara, per fer obrir ets uis a sa gent, per veure si entrarán en reflexió i si faràn més bonda.

Ara bé, si és tan feresta sa guerra còme a càstic de Deu, ¿que serà l'infern que és es càstic que Deu guarda a l'eternitat per tots es pecadors que no muiren peneditis?

Perque no hu hem d'oblidar mai que sa rel i sa causa de totes ses guerres, mals, desordes, desgavells, soscaires, desgracies i coses dolentes d'aquesta vida, sa causa de tot això és es pecat! es pecat! es pecat!

Per això germanets meus, prenguem llum de Na Pintora.

Ses tres flors

(Acabatai)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que, després de tants de dies de festa com se feren dins tota la ciutat perque En Miquelet havia comparegut, allà on tothom secreia que era mort i re-de-mort, es criats del Rei se presenten an el Rei, i li diuen:

—Bono, senyor Rei, i ¿què n'hem de fer d'aquells mariners que tenim tancats dins aquelles cambres?

—¿Què n'heu de fer? diu el Rei. Les heu de matar més que depressa, perque s'ho tenen massa guanyat tots per un igual. ¿Quants son entre tots?

Es criats van a contar-los, i tornen i diuen:

—Dotze!

—Idò, diu el Rei, cercau quatre dotzenes de cavalls, i los formau a ses coes d'aqueis cavalls, cada un a sa coa de quatre cavalls, i feis partir aqueis ben de quates cada un per son vent, i així aquells polissons de mariners romandràn fets benes a l'acte, que més se'n mereixen!

Amb això En Miquelet sent son pare que donava aquestes ordes, i ja li diu:

—Mon pare, massa sab Vossa Reial Majestat que'm donà paraula que'm concediria sa gracia que li demanaria.

—¿I quina gracia és que'm demanes? diu el Rei.

—Quina? diu En Miquelet. Que si aquells mariners davant tota la Cort confessen es crim que cometeren, i en demanen perdò, i prometen fer bonda d'avui endavant, que ¿sien perdodats.

—Vaja per concedida tal gracia! diu el Rei, venint-li molt de nou aquell acudit des seu fii.

¿Que me'n direu? Ell se'n va En Miquelet an es mariners, los diu lo que feia el cas, aquells diuen que sí, se reuneix tota la Cort, i aquells mariners, plorant com infants de mamella, confessaren que havien tenguda aquella mala hora de tirara la mar En Miquelet per fer-se seua sa barca i casar-se un d'ells amb aquella fadrineta, aquell que li tocaria sa sort; pero que n'estaven ben peneditis i que en demanaven perdò amb tota sa seua ànima, i que prometien de lo més íntim des seu cor fer bonda de tot en tots es dies de la seua vida; i que, si tornaven treure cap peu des solc mai, que los taiassen es cap i es i coll tot d'una!

—Es bon cor des meu fii vos val! digué el Rei. Anau-vos-ne, francs de tot a ca-vostra, i ja poreu veure si le hi servau ben dret an es llum en tots es dies que vos queden de vida! Que, si per mala sort vos tornàveu desbaratar, Deu no hu permeta, llavò si que no hi hauria *spiritu-tuo* per tots voltros?

Aquells mariners se'n anaren cadascú a ca-seua, i vos assegur que en feren de bonda tota la vida i que hi anaren sempre ben alerta a fer-lo gens felló an el Rei, perque en tenien massa por de que, així com les havia fetes ses promeses, no los fes ses ateses, i les enviàs a l'altre mon més que depressa.

¿Que me'n direu? Ell des cap d'un any el Bon Jesús envià a Na Catalineta i an En Miquelet un ninó, gras i ros i polit com un sol, i des cap d'un altre any una ninona, més rossa i més polida encara que no era es ninó.

I Na Catalineta i En Miquelet més contents que un Pasco, i el Rei i la Reina i tota la Cort que no hi cabien d'alegria

I aquell infantons, es ninó i sa ninona, creixen més amb un dia que ets altres amb un any, i al punt ja foren fets; i encara no varen haver comensat a embarollar, com ja saberen parlar tan estil-lat com ses persones grans; i eren més vius que una centella i galanxons que embellien allà on eren, i tothom com los veia, romanía amb un peu alt; i no vos dic res el Rei i la Reina si hi xalaven amb aquells netets seus i si hi estaven seny a perdre.

I heu de creure i pensar i pensar i creure que un dia que En Miquelet se'n anà a cassar amb una partida de senyors grossos de la Cort, sense voler, s'esberrà d'ets altres per dins un bosc més espés que es cabeis des cap, i encara no se troba dins aquell atepit, com zas! li compareixen dues ombres; l'agafen una per cada bras, i li diuen:

—Miquelet! ¿te'n recordes de lo que te va succeir avui fa set anys?

—¿Avui fa set anys? diu En Miquelet, tot sorprès i esglaiat de que l'envestissen d'aquella manera.

—Si, homo! diuen ses ombres. ¿Vol dir ja no te'n recordes de com es mariners te tiraren a la mar, i noltros t'amparàrem dins es nostros brassos?

Aquí En Miquelet se pega un gran cop an es front, i diu:

—¡Sí que teniu raó! Prou que me'n recort! ¡Es ben ver! ¡avui fa set anys!

—I que no te'n recordes tampoc des pactes que férem? diuen ses ombres.

—Quins pactes? diu En Miquelet, tot estafaril-lat.

—¡Que si't trèiem a sa vorera, diuen ses ombres, i te fèiem arribar a sa ciutat de ton pare i ta mare fan prompte com sa barca teua, carregada d'*obra fina*, mos donaries des cap de set anys la mitat de lo que tendries i esperaries a tenir!

—Sí que és ver tot això, diu En Miquelet.

—Idò, diuen ses ombres, vemostas-sí que venim a cercar lo que és nostro. Lo promès sia atès. ¿Quants d'infants tens?

—Un nin i una nina, diu En Miquelet.

—I llavò tens sa dona, diuen ses ombres.

—Sí, que la tenc, gracias a Deu! diu En Miquelet.

—Bono idò, diuen ses ombres: de lo que esperes a tenir i no hu tens encara, seria injust demanar-te'n partió ni lletgitima. Contem damunt lo que tens: sa dona i es dos infants. Mos donaràs un infant, es que te sabrà manco greu donar, i llavò xaparàs sa teua dona de dalt a baix, ben p'es mig ben p'es mig, i llavò tu triaràs es bossí que voldràs i noltros prendrem s'altre; i així roman-drem cabals. D'aquí a set dies mos entregarem a ca-vostra, dins sa mateixa cambra teua, i allà farem ses partions còme bons germans!

Dit tot això, aquelles ombres descom-

pareixen com s'ànima de Robert; i En Miquel pot fer comptes com degué romandre.

El pobre no cernia de son cedàs ni sabia per on caminava ni hi veia de cap bolla.

Tanta de sort que torna trobar es companys de cassera; i ells, com el veren tan tramudat i trastornat, se posen a demanar-li què tenia, què li havia succeït, però no en pogueren treure sentència, i manco en pogueren treure son pare ni sa mare ni sa dona.

—Miquel, tu tens cosa! li deien aqueis. ¡Qualcuna te'n ha succeïda de grossa! ¡Tu mos ho amagues! ¡Ja hu sabs que un mal ensofronyat és pitjor que un mal declarat.

Però En Miquel ¡renegat a no des-tapar sa cosa! perquè an el pobret no li bastava cor destapar-ho.

Però arribà es dia que feia set, i l'home crida sa dona dins sa cambra, i li diu, fet un mar de llàgrimes:

—Catalineta, se fa precis dir-t'ho. Quant es mariners me tiraren de cop descuit a la mar, que aquelles dues ombres m'empararen dins es seus braços, me demanaren què les volfa donar, i me treurien a sa vorera i encara poria ésser tan prest aquí com sa meua barca, carregada d'obra fina; i jo les vaig prometre la mitat de tot quant tenia i esperava a tenir. Ells digueren que estaven conformes i que dins set anys vendrien per rebre la mitat de tot quant tendria. Es set anys se son cumplits, i aquell dia que vaig venir tan trastornat de sa cassera, fonc que aquelles dues ombres m'aglapiren dins es bosc un moment que jo era tot sol, i me digueren que dins set dies vendrien a cobrar: això és a dur-se'n un des dos infants que tenim i llavò la mitat de tu: t'hem de xapar de dalt a baix, ben p'es mig ben p'es mig; i he d'esser jo mateix que t'he de xapar.

I el pobret no pogué pus, i torna rompre amb un plors desfet.

—No plors pus, Miquel! diu Na Catalineta. Serà lo que Deu voldrà i només. Trob que te convé que t'aturs sa nineta i les dones es ninet, perquè sa nineta sempre te farà més bon servici que no es ninet per cuidar la casa. Si fos jo que hagués de romandre sensa tu, me convendria més aturar-me es ninet, perquè per cuidar la casa ja me'n desfaria jo mateixa, i ell ja se cuidaria de lo demés.

Com En Miquel va veure aquell coratge que demostrava tenir Na Catalineta, llavò sí que plorà a les totes; sa pena i s'angunia l'estrengolaven de tot de tot, i Na Catalineta lo mateix d'haver de deixar s'homo i ets infants, que eren tota sa seua alegransa.

Amb això, estant ell i ella amb sos infants dins sa cambra, cop en sec les compareixen ses dues ombres.

—Miquel, diuen elles. Venim per lo que tu ja sabs. Dona-mos lo que és nostro!

—Vos ho vaig prometre, diu En Miquel, i vos ho vui atènyer, encara que'm cost la vida.

I aquí agafa es ninet, li dona un raig de besades, que, com que el s'hagués de menjar i sa mareta per lo mateix, i l'entrega a ses ombres, dient:

—Jau-lo! El vos don a ell perquè, ben mirat, encara me farà més bon servici sa nineta que no ell, per cuidar-me ses coses de la casa.

—Bono! diuen ses ombres. En quant an ets infants ja mos dam per pagats. Ara falta es tros de sa dona que mos pertoca.

—Ara mateix, Miquel! diu Na Catalineta.

I, an es mateix temps que deia això, ja s'ajeu dalt es llit, més estirada que un papal, i no s'aturava de dir:

—Hala Miquel! no temes! taia, homo! Cumpelx sa paraula que donares!

En Miquel, fet un mar de llàgrimes, agafa una guinevata, s'arramba an es llit, i l'anava a acorar a Na Ca-

talineta per xapar-la de dalt a baix, ben p'es mig, ben p'es mig.

Però com sa guinevata s'anava a aficar dins es còs de Na Catalineta, una maneta d'aquelles dues ombres li agafa sa guinevata, i s'altra ombra li agafa s'altra mà, i li diuen ses dues ombres:

—Prou, Miquel, prou! Mos basta haver tocat amb ses mans que tu és homo de paraula. Catalineta, aixequet! Sa part que teniem demunt tu desdara la traspassem an En Miquel, com també vos traspassem s'infantó. ¡Jau-lo!

I aquí ses ombres les tornen s'infantó.

Com veren tot allò En Miquel i Na Catalineta, llavò sí que ploraren, però no ja de tristot ni d'angunia, sino d'alegría i de gaubansa, que no sabien que los passava, fins que En Miquel se gira a ses ombres i les diu:

—Però, ombres de Deu! ¡I no'm diríeu qui sou voltros per ésser vengudes a salvar-me quant es mariners me tiraren a la mar, i ara per no voler res de lo que teniem tractat per haver-me salvat de la mar?

—Qui som? diu s'ombra que havia aturada sa guinevata d'aficar-se dins es còs de Na Catalineta. Jo som s'ànima d'aquell osset de sa mà de persona humana que trobares dins es jardí del Rei-Moro i triares com una de ses tres flors que el Rei-Moro t'havia donada sa facultat de triar de tot es seu jardí. Era an el Purgatori; i amb aquell bé de misses que mos feres dir an aquella ciutat, vaix porer entrar an el cel, a on esper que vendràs tu també per ses teues bones obres.

—I tu èqui és, si's pot sebre? diu En Miquel, girant-se a s'altra ombra.

—Qui som? diu aquesta. S'ànima d'aquell anell d'espina de persona humana que tu trobares dins es jardí del Rei-Moro que tu triares com una de ses tres flors que el Rei-Moro t'havia donada sa facultat de porer triar. Era també jo an el Purgatori; i amb so bé de misses que mos feres dir an aquella ciutat, vaig porer entrar an el cel, a on esper que vendràs també per ses teues bones obres.

I dit això, aquelles ombres descomparegueren com s'ànima de Robert, i En Miquel i Na Catalineta, plorant d'alegría se'n van amb sos infants a contar-ho tot an el Rei i la Reina i an es senyors de la Cort; i allà tothom crits i bots d'alegría i gaubansa, i no hi havia qui hi paràs.

I En Miquel i Na Catalineta amb sos infants i el Rei i la Reina visqueren anys i més anys, i encara deuen ésser vius, si no son morts.

I al cel mos vegem tots plegats. Amèn.

JORDI DES RECÓ

Una bauxa esveuvada

IV

Idò heu de creure i pensar i pensar i creure que devallàuem sa capavallada des *Torrent Roig*, i va voler sa nostra mala sort que per allà proppasturàs una guarda d'egos. S'ase, que finsales-hores era anat tan tranquil, quant sent ses esquelles, se va recordar sens dupte (per memoria ets ases) d'aquell temps per ell tan felíç, que, llibert des jous, anava amb sa guarda; va sentir tanta d'alegría que adressa ses oreies, alsa aquell cap, que pareixia que es pes d'una idea sempre el tenia capficat, se posa a remenar sa coa, una coa desposseïda de serres; i prenguent una *andadureta* baixa, que era tot lo que sabia fer, va enviar a ses egos, com escomesa, un bram tan fort que me vaig haver de tapar ses oreies per que no hi hagués un de-nou.

Mestre Miquel, quant veu s'*andadureta* que duia s'ase, tot entusiasmat se gira, a mi i me diu:

—¡Mire'l-te com debana! ¡Pareix una ballaruga! ¡Ja hu és valent! ¡Que en venguen de cavalls i los farem menjar pols! ¡Ah Gelat!!

Aquí, jo que no me'n acabava de fiar d'aquell ase que no pegàs una sòtala, vaig dir:

—Teniu en compte, mestre Miquel, que davallam un capavall; atureu-lo! que no tenguéssem un soscaire. Sempre he sentit dir, que es caure és propi d'ets ases.

—No hi ha que tenir por, homo! diu Mestre Miquel. S'ase és fort de cames.

Sobre tot, ell encara mestre Miquel no havia acabat de dir aquestes paraules i s'ase zas! sopega, i ja'l tenim de copesen-terra tant llarc com era.

Lo que'va passar llavò, ja t'ho pots figurar, lector benvolgut. Ses dones, que havien botit des carretó, estaven totes plenes de pols i amb un trastorn que no hu volgueu sebre; ets al·lotets, que volien fer de valents, estiraven s'ase per ses oreies; i mestre Miquel i jo, aferrats un a cada bras des carretó, palanquetjàvem per aixecar s'ase: però pareixia que aquell animal estava tan a pler d'aquella manera, que no hi va haver remei de porer-lo posar dret; el vàrem haver de desenganxar i treure de dins es brassos; i, a forsa de tocs i d'estirar-lo per sa coa, vàrem arribar a aixecar-lo.

Com el tenguérem de peus, feia tal feristea, que hauríem pogut pagar un sou per treure'n una fotografia; estava el pobre tot massell de pols rotja: tenia an es genois dues marques vermeies, d'es rol·lo d'una *pessa de quatre*; una ceia li era romasa sensa pel, es morros li ratjaven sanc, es reculams li penjaven per un costat, sa singla des selletó i una argolla s'eren rompudes.

I això era de lo que més se dolia mestre Miquel, perquè deia que ses genoières s'adoben totes soles, però que ses corretges necessitaven es selletor.

Amb una paraula, me feia tan mala figura aquell pobre animal, que haguera fet esclafir de riure qualsevol que no hi hagués tenguda sa pell.

Mos vàrem mirar llavò uns amb sos altres, mos demanàrem si mos havíem fet mal; i, quant vàrem que no teníem res de nou, adobàrem així com poguérem, ses guarnicions, enganxam s'ase altra volta, mos posam dins es carretó, i seguim es nostro camí.

—No hi ha remei, digué des cap d'un poc mestre Miquel: e-hi ha dies que a un li convendria més jeure.

—¿Creureu, diu sa mestressa Pixedis, que es cor me deia que tendríem qualche cosa de nou? ¡I es cor no és traïdor mai! Bé hu sabeu.

Aquí hi vaig voler aficar sa meua, i vaig dir:

—Sa causa de tot això és Na Maria.

—Jo? diu ella tota remolesta. I ¿per que? ¿Que'n som jo de ses cames de s'ase, si li han feta flaca?

—No digues tal cosa s'exclama mestre Miquel: s'ase té ses cames fortes i no li flaquetgen. Es estat que havia de succeir i res pus.

—Escolta, estimat, diu llavò Na Maria, dirigint-se a mi. ¿I per que deies que jo en som sa culpa de sa sopegada d'En Gelat?

—Perque dematí, dic jo, amb sa currolla d'anar a mar, t'ets aixecada tan depressa, que no has pensat a senyarte.

—Això deus ésser tu, diu ella, que, quant has vist que feies tart, te seràs atropellat tant, que no hi hauràs pensat o, si t'ets senyat, en lloc de fer una creu ben feta, just hauràs fet una mica de jutipiri.

Amb això s'al·lotet més petit comensa a fer aluleia, i demostrant una gran alegría, va dir:

—¡Ja hu haguéreu pogut dir, mon pare, que díeu unes campanilles! ¿Voleu que les treguem i les posarem a s'ase?

—Si, per lo bé que hu ha fet! va dir Na Maria.

—A on sents tu ara campanillas, tros de beneit? diu mestre Miquel.

—Si, mon pare! diu s'al·lotó. No'n dic de mentides! les sent dins es covodes barralet.

Sentir s'al·lot mestre Miquel i pegar bot des carretó, va ésser tot u. Se'n va tot depressa a veure si es barralet tenia res de nou.

Quant el va veure tot benes, tira es capell en-terra, s'estreny es cap amb ses dues mans, i ¡venguen potadetes i spants!

Quant el vérem d'aquella manera, mos retgiràrem; i, pensant si hi hauria res gros de nou, tots li demanàrem:

—¿Però què es això ara?

—¡Ja en tenim de campanilles! ¡Ja en tenim de campanilles! no s'aturava de dir Mestre Miquel.

—Però, sant homo! parlau clar una vegada i digau lo que passa! vaig dir jo a-les-hores.

—¿No dèieu que volíeu campanilles? deia ell. ¡Idò ja'n teniu de campanilles? i cascavells! ¡No me'n faltava altra més que aquesta!

I no'l trèiem d'aquí. Sobre tot, jo bot tot d'una des carretó per veure an-e què venien tants d'espants; i per cert que, quant vaig sebre de que se tractava, si mestre Miquel fos estat un al·lot, el batcul, que ben merescut s'ho tenia.

Es renou de campanilles que sentia s'al·lot el feien es bocins des barralet, que amb sa tomversa de s'ase, s'era romput i per lo mateix aquell dia, si Deu no hi alsava la mà, mestre Miquel se quedava sense vi, que era lo que li covia tant.

Tot compungit va pujar llavò dins es carretó, se posà cap baix i mújol, no obrint sa boca més que per tirar a s'ase com-e causant d'aquella desgracia, qualche flastomia, que alsava terreta.

Quant el vàrem veure tant fora corda, tots mos posàrem punt en boca per por de mosques.

Amb això arribam a So'n Fortesa, a on es qui van a *Cala-Varques*, acostumen proveir-se d'aigo. Agaf sa gerra i arrip a ses cases a demanar orde per omplir-la.

Quant tenia sa gerra a dins sa cisterna, veig unes coses com pilotes que nadaven; però jo, males quimeres poques, trec sa gerra, i quant la tenc dalt es coll de sa cisterna ¡prou que vaig sebre lo que eren ses coses que ne daven dins sa cisterna! perquè dins sa gerra hi hagué una tomátiga; i llavors vaig recordar que, per que ses tomátigues i ses pomes no se copetjassen, les haviem posades dins sa gerra. Amb aquesta mos vàrem quedar sensa vi, sensa pomes i sensa tomátigues.

¡Quant es bon ver que una desgracia no vé tota sola mai!

Me'n vaig gordar, com de caure, de dir lo que m'havia passat, però no no afegir brins an es feix. Estic segur que mestre Miquel, amb lo ponyit que estava, me'n haguera dites unes quantes de ben fresques.

V

Partim de *So'n Fortesa* i, com si fóssem ¡romasos muts, no n'hi havia cap que gosàs obrir bec. Aquell silenci ja se comensava a fer pesat, tant que no pareixia que anàssem a fer un *gaudeamus*, sino que formavem part d'un acompanyament d'un mort.

Jo que me considerava s'indicat per animar altra volta la cosa, vaig dir a mestre Miquel.

—Homo, no perquè s'ase sia caigut, heu de anar tan engronyat. ¿Que no sabeu que *el bon cavaller cau*?

—S'ase? s'ase? ¡Es vi! es vi! ¡no s'ase! me va respondre, ell tot morrotós.

—Tampoc no es cap desgracia tan grossa! dic jo.

—¡Vol dir trobes tu, diu ell, que no és una desgracia haver de fer una bauxa sensa vi! ¿Que no sabs tu que sen-

sa vi no hi ha salut ni alegria? Es vi a una taula es com sa sal an es cuinat, com sa mel an es bunyols. Es vi lleva ses penes, posa sa gent xalesta...

—Devegades massa! dic jo: pero a vos vos ha posat ben esmús.

—Quant un té, diu ell, tres o quatre tassons dins el cos, cobra delit, ses paraules surten a betzefs i fan venir riaies a rompre.

—Sí, vaig dir jo: pero en fa més de cose es vi. Per poc que hi boetgeu, ses cames vos fan figa, perduu es kirie eleison, i qualque tomversa que vos xapau es cap. I si és un casat, llavò, en esser a ca-seua, tupa sa dona.

—Entre poc i massa e-hi ha mesura! diu mestre Miquel. Totes ses masses rompen es cap!

—Jo lo que crec, dic jo, que s' homo pot passar molt be senza beure vil

—T'enganes, homo! diu mestre Miquel. Es vi fa coure es menjar, dona salut an es malalts, posa forts es flui-xos... E-hu pots demanar a qualsevol metge i vorás si dic ver o no. Pero, què t'he de dir mes? Per sebre lo important i necessari que és es vi, basta recordar que senza ell no poren dir missa.

Haguera continuat prenguent corda i exaltant-se aquell sant homo, com si vertaderament fos es vi que dugués dins el còs que el feia parlar, si no mos fóssem topats amb un carretó que venia de Cala-Varques.

Va esser una familia molt coneguda de mestre Miquel, que havien hagut d'abandonar més prest de lo que feien comptes perque un al·lotet no anava gaire llatí.

—¿Que tanmateix és cosa que hu paga? demana mestre Miquel

—Creim que no, diuen aquells. Consideram que son ses soleiades que ha pegades, i que lo millor es tornar a la vila, i es metge el porá veure i amb una cosa de no res que li don, roman-drá bo.

—Deu fassa que sia així, diu mestre Miquel. Pero creis-me que me'n sab molt de greu que per aquest motiu no haguem pogut fer sa bauxa plegats, perque mos seriem devertits molt, molt; pero ¿que hi que fer? Paciencial! Deu sap que fa i no pot errar. No porem tenir alegría cumplida an aquest mon. A noltros també mos n'ha passada una de sequeiona, que mos ha es-veuvada sa bauxa.

I tot seguit contá sa passada des barralet, cuidant-se molt bé de no dir que s'ase mos fos caigut. com si per un ase fos una gran afronta du genoieres.

Va voler la bona sort que aquella gent dugués vi que los sobrava, i mos ne va fer ofertes, com també de lo que jo havia deixat dins sa cisterna de So'n Fortesa.

Prou que hu várem acceptar! i ja pou-reu coletgir quina alegría no tendria mestre Miquel com se torná veure amb un barral de vi, si no ple de tot, més de mig; l'agafa amb ses dues mans, i li doná una mirada sa més carinyosa; i, per por d'una altra averia, el va dur a peu fins que fórem arribats.

Com no poria tenir esment a dues coses com eren s'ase i es barral, me va comanar que menás s'animalet.

Allò va esser per mi un mal-de-cap gros, perque, per dir que no sabia menar carretó, sobre tot devant Na Maria, que n'hauria fet tres dies de mi, era un poc compromès; i, per altra part, si el menava per aquell camí, que el dimoni hi perdria una ànima, estava ben esposat a fer una trabucada. A pesar de tot, me vaig resoldre a menar-lo, di-guent entre mi mateix:

—Ja hu veurem! ¡O será mart o será geneta!

Agaf ses riendes una amb cada má, allarc es brassos tot lo que vaig porer, pos peu fiter i dic entre mi mateix.

—Si s'ase se tira a l'esquerra, estira-

ré sa rienda de la dreta; i si se tira a la dreta, estiraré sa rienda de l'es-querra!

A-les-hores me vaig considerar un carreter consumat.

Comensàvem a davallar es regueró de Cala Varques; i, encara no havíem caminades deu passes, i amb un poc més giram. Caminam un poc més, trop un reclau i bé estirava sa rienda; pero aquell dimoni d'ase, caparrot com tots ells, just girava es cap an es costat de sa part a on l'estirava jo, senza que s' atracás cap mica, així es que no el vaig porer decantar d'aquell reclau i varen estar un minut trabuc no trabuc.

Na Maria, que va veure la mar bruta i considerà que jo no era de l'art, me pega grapada a ses riendes i se posa a menar es carretó, tirant-me aquesta fisconada.

—Qui és sabater, que fassa sabates!

Allò va esser per mi un clau que me va travessar es cor, una espira que va encendre sa meua sanc, tant que amb sa furia de sa malicia me volia treure es calsons i donar-los a Na Maria perque los se posás; pero llavò vaig veure que'm convenia més beure'm es com sa figura.

Mirada la cosa de prim compte i senza gens de passió, (seria estat més del cas que ella, en lloc de jo oferir-li es calsons, ella m'hagués oferides ses faldetes, perque bé va demostrar que en quant a menar un carretó, me'n donava amb una cuereta, i que era ella se qui havia de dur es calsons i no jo. Si jo per mala sort continué menentant es carretó, es ben segur que giram; i menant-lo ella, varem arribar amb la pau de Deu a Cala Varques.

Dissapte qui vé, veurem, si Deu ho vol i Maria, com acabá aqueixa bona de bauxa amb sos de ca-mestre Miquel.

LAU PEL D'OR.

(acabarà)

Besequit

¿Com sou tan aubarcoc?

Per vos jo cap de gri andritxol! par-lam que dissapte passat sortiu damunt es paper forasterando Pueblo de Andraitx a entaferrar un raig de dois contra sa gramàtica i es sentit comú unes quantes blasfemies contra sa Justicia i sa Santetat de Deu. Se veu que sou aquell mateix carabassenc an-e qui de-vers Pasco ja haguérem de donar un encals per ses barbaridats i blasfemies que havieu etzibades damunt es mateix paperetxo.—Pero, germanet! si tan empenyat estau en s'escriure ¿per que heu d'anar escriure amb sos peus? Es peus son per caminar, no per escriure! ¡Ja vos convendria, abans d'amollar-vos a escriure, aprendre una mica de gramàtica! Perque veiam, gran cap-clos! ¿an-e quina gramàtica heu trobat que la i tònica de *individuo* i la e tònica de *possee* han de dur accent? ¿A on treu cap escriure *individuo posée*? Gramàtica anti-clerical pura! Voleu escriure en castellà, i no vos sou temut encara que ni la conjunció o ni la preposició a han de dur accent? ¿De manera que no hu sabeu que la Reial Academia ha suprimit tals accents? ¡I pre-tenui d'avensat i progresista? Bé se veu que hu sou com es crancs! ¿O tenui qualque teoria filològica segons la qual pertoque accentuar tal o i tal a? Veiam, exposau-la-mos, si en tenui cap! Ja seria salat sentir-vos donar sa vostra opinió sobre tals bugats gramaticals.—I després, sens dupte per fer creure an es...beneits que sabeu francès, enflocau un *le mise en eccene*, a on hi ha tantes de barbaridats com mots, ja que posau *le* en lloc de *la* i *eccene* en lloc de *scène*, que és lo que pertoca escriure per no capxifollar sa pobre gramàtica francesa, que no hi in-culpa res com tampoc sa castellana si

vos sou un biduí rematat que no sabeu que vos matgencau.—¿I tampoc no sa-beu que no s'escriu *estranhos* sino *extra-nhos*? Per quines cinc centes hi posau s en lloc de x? Veiam! digau-mos-ho! I ¿per quines altres cinc centes a l'adjectiu *varia* li clavau un accent damunt la i, com si's tractàs de la 3.ª persona singular del present de *variar* (*él varia*)? I per que entaferrau accent a *rosario* i a *sufragio* i el saupau a *alegoria*, allò an pertoca escriure *rosario*, *sufragio* i *alegoria*?—I ¿què en direm de sa concordansa viscaína d'aqueix parrafet? «...y este tipo que las madres de familia no hubieran perdido nada que de pequeño la nodriza, de una indigestión lo hubiera mandado á la otra parte, muere bendecido por el Papa y todas las iglesias se visten de luto». ¿I d'on vos treis que el Papa beneeix aqueis tipos i «totes ses esglesies se'n posen dol»? A on és que se fa això, si's pot sebre?—I ¿d'on vos heu despenjat que David mai digués *vanitus vaintatem* «tirant s'arpa»? I què dimoni vol dir *vanitas vaintatem*, gran closca encloscada? Sabem si que Salomó va dir: *Vanitas vanitatum*. *Vanitas vaintatem*, creis-me, no ha pogut dir-ho negú nat del mon més que un anti-clerical tan assoleiat com vos!

I després de tantes de barbaridats, llavò mos etzibau sa bomba final donant per *monstruos* que s'hagen de condemnar un picapedrer i un mariner que deis que están en pecat mortal, i se moren sense penedir-se degudament de tals pecats! I ¿a on està de part de Deu sa *monstruosidad* de tal condemnaçió? ¿Com no s'havien de condemnar aquells dos malanats si estaven en pecat mortal, i no se'n penediren d'hora, i la mort els aglapí senza esser-se'n penedits degudament de tals pecats? ¿Tal volta és culpa de Deu si ells estaven en pecat? Era culpa d'ells i de negú pus; bellament s'haurien pogut confessar i sortir d'aquell estat de pecat. No'n sortiren perque no'n volgueren sortir; per lo mateix negú més que ells tenen la culpa d'esser-se condemnats.

Pero ¿qu'us ha enganat, germanet andritxol? ¿Quin pebre vos fa coure ets uis de totes aquestes coses de Deu i de Relligió, que's veu a la lleigo que no les enteneu ni sabeu per on e-hi van? Perque no les estudiiau bé, abans de voldre hi dir sa vostra? ¿Com no veis que vos exposau que hi haja qualque desinvolto, que, en sentir-vos aqueis dois que envergau, no s'exclam: *¿Que sab s'ase d'ensafranar, si no ha menjat espiciat mai?*

S'«Obreretxo» progressant i grinyolant.

Mos conta dissapte es paperot socialista que há cobrats tants de suscrip-tors (no diu quants; seria curiós sebre-hu) i tants de donatius des seus amics. Darrera de tot posa sa llista d'aqueis donatius, i resulta que en tota s'altra setmana replegá tres pessetes i trenta cinc cèntims. Es suscriptors nous deuen esser una cosa per l'estil. Lo que's diu progressant d'aqueixa manera, s'ap-dassera fort a sa men-revés.

Lo que grinyola granat contra sa guerra europea, que es socialistes sempre mos deien que l'aturarien ells, i l'han aturada tant com se coa des moix. Llavò diu que es catòlics no se'n compateixen gens gens de ses víctimes d'aqueixa guerra i que passam gust de que n'hi haja moltes de víctimes i que sa guerra fassa maig per llarc.

Ment com un canalla i tan alt com és es paperot socialiste dient totes aquestes cosotes.

Lo que troba En Lerroxx i lo que trobam noltros

Després d'esser-se esgargamellat En Lerroxx predicant contra sa guerra del Marroc i d'haver feta los seus amb En Ferrer i Guardia sa *setmana tràgica* còme protesta de que Espanya no volia guerra, ara mos és sortit publicant un

article En Lerroxx a on diu que a Espanya li convé prendre part en sa guerra europea actual an es costat de França contra Alemanya.

Si noltros fóssem Govern, agafariem En Lerroxx de la paraula: l'aplegariem a ell i tot es lerrouxistes i els embar-caríem cap a França, per que ells que troben que Espanya ha de fer tal guerra, la fessen ells per tots noltros, fins que En Barrufet los se'n hauria duits tots, còme cosa seua que son i que tammateix los se'n haurá d'arribar a dur Així tots estariem contents En Lerroxx i es lerrouxistes que se porien assaciar de ses ganes que tenen de fer guerra; i ets altres espanyols que mos veuriem lliberts de tan mala gent, afronta d'Espanya i de s'humanitat.

Notes bibliogràfiques

II | Libro dei Proverbi | di | Salomone. | Studio critico | sulle aggiunte greco-ale-ssandrine | Sac. Giacomo Mezzacasa | Istituto Biblico Pontificio | Roma | 1913.

Semblant a un arquitecte, qui, de formes i mol'lures sobreposades en varies èpoques i en varis estils, vol refer un monument antic i vol identificar-lo amb un dibuix que té, pero que això hu fa amb seny de bístia veia, el P. Jaume Mezzacasa, doctor en Sagrada Teologia i en Sagrada Escriptura, ha tractat de reconstituir i refer es texte pur i net del bell llibre inspirat «dels Proverbis», que es un dels més polits de la Sagrada Escriptura.—Aquest P. Mezzacasa es un jove sacerdot salesià qui no fa gaire ha obtenguda sa borla de doctor en Santa Escriptura, títol difícilíssim de conse-guir avui, perque s'Institut Bíblic no vol distingir més que aquells sabis que s'ho ben me-reixen, qui son taiats de lluna per entendre les. questions escripturaries, qui se cremen ses ceies derrera llibres grecs i hebreus per es-pli-car i defensar sa Veritat revelada.—Idò bé, aquesta obra que examina—i agraim coral-ment a l'Institut Bíblic que mos n'haja regalat un exemplar—es sa tesis doctoral d'aquest professor novell, i cosa tan acertada i tan bona que l'eminent P. Fonk, Director de tal Insti-tut, l'ha trobada digna de figurar com obra des meteix Institut. I amb aquesta tesis, que forma un llibre de més de 200 planes de 20 x 28 cms., estudia el P. Mezzacasa, amb concisió i claredat, i amb un enfilat de cites i de textos, ses diferencies des distints còdics que existi-xen des Proverbis, es texte massorètic, St. Je-roni, es manuscrits palestinesos i alexandrins, sa versió alexandrina amb sos afegitons d'ori-gen grec, i per últim posa es texte meteix així com creu ell que es més feel i exacte. No fa més que es joc d'aquell arquitecte, el qual, per posar ses noses a son lloc. lleva un fris d'una banda, posa un capitell a una altra, tras-lada una columna, etc. El P. Mezzacasa, lle-vant i notant i distingint tots aqueis bocins, totes aquelles expressions i paraules afegides, consegueix fer aparèixer l'antic texte. Es ver que no ha mancat mai lo esencial des llibre; és ver que sa materia és estada sencera sempre i sa feina del P. Salesià es aplegar es conjunt de detalls, de variants, de analogies, de ob-jectes de comparació, i defensar i conservar tot lo conservable i justificar tot lo possible sa sa forma i sa modalitat de ses expressions.—El P. Mezzacasa, per tot això, és molt digne d'una gran enhorabona que de tot cor li en-viam.

VERA-VEU

Secció local

De part del Sr. Bal·le de Felanitx, que mos ho ha escrit i le hi agraim, se fa a sebre que sa fira que solen fer allà per St. Agustí, enguany serà dia 30 d'aquest mes. Tenui-ho en compte.

Aqueis dies han comensat es carros a pas-sar pes tros des camí des Port que han renovat, sa costa des Coll, que és romasa molt bé, i mereixen s'enhonorabona es qui s'en son cui-dats.

Ara tenen es tai an es Torrent de Na Lle-brona. Llest aquest altre bossí, tot es camí romandrà a punt de pastora mia.

Diumenge avespre hi hagué Rogativa a la Parroquia per veure si Deu alsarà la mà d'a-questa guerra aborronadora que fa tant de maig dins tantes de nacions.

El Rt. Sr. Rector va dir que, si s'acaba aqueixa guerra senza arribar-mos a Mallorca, ferán una pelegrinació a la *La Mare de Deu ee la Bona Pau*. Amèn que la hi poguem fer.

Demà a la Santa Familia missa de comunió general a les vuit, i es vespre es devot exerci-ci de ses *Capelletes*.

Ses mel'les saben a poc ferm: son poques i petites. Ara ses garroves maduren de lo mil-lor, i moltes que n'hi ha, gracies a Deu. Si Deu ho vol, en serà anyada plena.

Al manco en tendrem una d'avenguda.

Tipo-lit. de Amengual y Muntaner